

YÖNETMELİK

Tarım ve Orman Bakanlığından:

SİĞİR TÜBERKÜLOZU İLE MÜCADELE YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, sığır tüberkülozunun kontrol ve eradikasyonu ile resmî olarak tüberkülozdan arılık statüsü kazanılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, sığır cinsi hayvanların tüberkülozdan korunması ve resmî olarak tüberkülozdan arılık statüsü ile ilgili hususları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Ana sürü: Resmî olarak tüberkülozdan ari olan ya da arılık işlemleri devam eden bir işletmenin rutin olarak test edilen esas sürüsünü,
- Bakan: Tarım ve Orman Bakanını,
- Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- Bölge: Ülkenin en az 2000 km² alana sahip ve yetkili birimin denetimine tabi ve içerisinde en az bir ilin bulunduğu bir bölümünü,
- Isıl işlem: Kaynatma hariç, ısıtmayı içine alan her türlü uygulamadan hemen sonra alkali fosfataz testinde negatif reaksiyona neden olan işlemi,
- İşletme: Hayvanların barındırıldığı, tutulduğu, bakıldığı veya beslendiği herhangi bir tesis, kuruluş veya etrafı çevrili açık alan çiftliği durumundaki yerleri,
- İzolasyon: Bir hayvanın herhangi bir durumda diğer hayvanlarla temas etmesinin engellenmesini,
- Karantina bölmesi: Bir işletmede hayvanların izole edilmesini sağlayacak yerleri,
- Pozitif reaktör: Bovine intradermal tüberkülin testine pozitif sonuç veren sığır cinsi hayvanı,
- Resmî olarak tüberkülozdan ari bölge/ülke: 14 üncü ve 15 inci maddelerde belirtilen koşulları yerine getiren bir bölgeyi/ülkeyi,
- Resmî olarak tüberkülozdan ari işletme: 9 uncu ve 10 uncu maddelerde belirtilen koşulları sağlayan işletmeleri,
- Resmî veteriner hekim: 5996 sayılı Kanun kapsamında verilen görevleri Bakanlık adına yapan Bakanlık personeli veteriner hekimi,
- Sığır cinsi hayvan: Et üretimi, süt üretimi, damızlık ya da diğer amaçlarla yetiştirilen Bison bison ve Bubalus bubalus türü hayvanlar dâhil her yaştaki sığır ve mandaları,
- Surveyans: Hedef popülasyonda hastalığın durumunu ortaya koymak için yapılan epidemiyolojik incelemeyi,
- Sürü: Bir işletmede aynı sağlık statüsüne sahip ve patojenik bir etkene maruz kalma olasılığı yaklaşık olarak aynı olan bir hayvan ya da hayvan grubunu,
- Tüberkülozdan şüpheli hayvan: Resmî olarak ne hastalık teyidi yapılmış, ne de hastalık ihtimali yok sayılmış olan ve tüberkülozun muhtemel varlığına işaret eden belirtileri gösteren sığır cinsi hayvanları,
- Üreme ürünleri: Hayvanların üremesinde kullanılan sperma, ovum, embriyo ve kuluçkalık yumurtayı,
- Veri tabanı: Bakanlık kayıt ve bilgi sistemlerini,
- Yetkilendirilmiş veteriner hekim: Bakanlıkta görevli veteriner hekimler dışında, verilecek resmî görevleri yürütmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilen veteriner hekimi,
- Yetkili birim: Tarım ve Orman Bakanlığı il veya ilçe müdürlüğünü, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler, Hastalık Tespiti ve Enfekte Alanlar

Genel hükümler

MADDE 5- (1) Bakanlıkça, sığırlarda tüberküloz mücadelesinin yürütülmesi için alınacak tedbirler şunlardır:

- a) Bakanlık tarafından sığır tüberkülozu için bir ulusal referans laboratuvarı tespit edilir. Referans laboratuvarının personel sayısı ile laboratuvar teşhisini yerine getirmek için gerekli koşulların yeterli olması sağlanır.
- b) En az iki resmî veteriner hekim ya da resmî veteriner hekim gözetiminde yetkilendirilmiş veteriner hekimler tarafından uygulanan intradermal tüberkülin testleri için Bakanlıkça belirlenen veri tabanından tüberkülin teamül cetveli düzenlenir ve bu cetvel Bakanlık il müdürlüğünce kontrol edilir.
- c) Sığır tüberkülozunun varlığı veya varlığına dair şüphenin yetkili birime derhal bildirilmesi zorunludur.
- ç) Sığır tüberkülozunun tedavisi veya duyarlılığın giderilmesine yönelik muamele ve sığır tüberkülozuna karşı aşı uygulaması yasaktır.

Sığır tüberkülozundan şüpheli bir hayvan tespit edilmesi

MADDE 6- (1) Sığır tüberkülozundan şüpheli bir hayvan tespit edilmesi durumunda yetkili birim, hastalığın varlığını veya yokluğunu tespit edici resmî incelemelerin derhal gerçekleştirilmesini sağlar.

(2) İncelemeler sonuçlanana kadar yetkili birim, şüpheli hayvanın ait olduğu sürüyü gözetim altında bulundurur.

(3) Yetkili birimce belirlenmiş kesimhaneye sevk için izin verilmesi dışında, sürüye hayvan giriş çıkışı yasaklanır.

(4) İşletmede hayvansal ürün giriş çıkışı kısıtlanır.

(5) Sürüdeki şüpheli hayvanların izole edilmesi sağlanır.

(6) Bu maddede belirtilen uygulamalar, söz konusu sürüde sığır tüberkülozunun varlığının veya şüpheli durumunun ortadan kalktığına resmî olarak tespit edilmesine kadar devam eder.

(7) Yetkili birim, gerek görmesi halinde belirtilen önlemleri işletmedeki diğer sürüleri ya da epidemiyolojik bağlantısı olması halinde başka işletmeleri de kapsayacak şekilde genişletebilir.

Sığır tüberkülozunun varlığının resmî olarak tespit edilmesi

MADDE 7- (1) Sürüde, sığır tüberkülozunun varlığının resmî olarak tespit edildiği durumlarda yetkili birim, hastalığın yayılmasına yönelik önlemleri alır ve aşağıdaki hususların yerine getirilmesini sağlar:

a) Tüberküloz tespit edildiğinde Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonu toplanır. Resmî veteriner hekim tarafından düzenlenen hastalık raporuna göre hastalık çıkış kararı alınır ve ilan edilir. Tüberkülozda karantina, hastalık çıkan işletme veya sürü ile sınırlıdır.

b) Sığır tüberkülozunun varlığının kesim/ölüm sonrası muayenede tespit edilmesi durumunda; işletmede veya sürüde bulunan altı haftalıktan büyük sığırlar derhal teste tabi tutulur. Test prosedürü son iki testte altı haftadan büyük tüm sığırlar negatif yanıt verene kadar devam eder.

c) Sığır tüberkülozunun varlığının test ile tespit edilmesi durumunda; sığır tüberkülozu taşıdığı resmî olarak tespit edilen sığırlar kesime kadar izole edilir ve işaretlenir. Pozitif reaktörler, resmî gözetim altında ve otuz günü geçmemek şartıyla yetkili birimce belirlenmiş kesimhanede kestirilir. Devamında hastalığın takibi için yapılacak testlerden ilkinin son pozitif reaktörün kesim/ölüm yoluyla işletmeden ayrılmasından en erken altmış gün sonra, ikincisinin en erken dört ay sonra ve en geç on iki ay içerisinde yapılması gerekir.

ç) Birinci ve ikinci test arasında en az altmış gün olması gerekir.

d) (c) bendine istisna olarak, işletmede klinik belirti göstermeyen ve tüberküloz taşıdığı resmî olarak tespit edilen hayvanların bulunması durumunda yetkili birimler, üç ay içinde doğum yapması beklenen hayvanlar için otuz günlük kesim süresini üç ayı geçmemek şartıyla uzatabilir.

e) Resmî veteriner hekimin kontrolünden sonra kesimi gerçekleştirilen sığırların iç organları, sakatları ve derileri imha edilir. Karkasları generalize tüberküloz belirtilerinin tespit edilmesi halinde imha edilir, lokalize tüberküloz belirtileri tespit edilmesi durumunda ise şarta tabi olarak değerlendirilir.

f) Enfekte ineklerden elde edilen sütler uygun ısı işleminden geçirildikten sonra aynı çiftlikteki hayvanların beslenmesinde kullanılabilir, insan gıdası olarak kullanılamaz.

g) Enfekte bir sürüdeki ineklerden elde edilen sütler, uygun ısı işleminden geçirilmek amacı dışında süt işleme tesislerine nakledilemez, çiğ süt olarak satışa sunulamaz.

ğ) Enfekte sığırların hayvan yemi olarak kullanılması planlanan karkasları, yarım karkasları, kol ya da butları, parçaları ve sakatları kontaminasyona yol açmayacak şekilde işleme tabi tutulur.

h) Kuruluşlardaki atık güvenliği gibi kontrollere ilişkin resmî düzenlemelerle üretilen materyalin tüberkülozu hiçbir şekilde yayma tehlikesi bulunmaması sağlanır.

ı) Enfekte hayvanlar tarafından kullanılan bölmelerden çıkan gübre, diğer çiftlik hayvanlarının ulaşamayacağı bir yerde muhafaza edilir, uygun bir dezenfektanla işleme tabi tutulur ve en az üç hafta bekletilir. Bu gübrenin enfekte olmayan gübre ya da toprakla örtülmesi durumunda dezenfektan kullanımı gerekmez. Eğer gübre ile aynı anda toplanmıyorsa, enfekte hayvanların kullandığı bölmelerden çıkan atıklar dezenfekte edilir.

(2) Sığır tüberkülozu test sonuçları ve yükümlülükleri hakkında, hayvan sahibi ya da onun adına görevli kişi, resmî olarak bilgilendirilir.

Tüberkülozla enfekte alanlar

MADDE 8- (1) Yetkili birim, enfekte alanlarla ilgili olarak aşağıdaki hususların gerçekleştirilmesini sağlamakla yükümlüdür:

a) Enfekte hayvanların kesimi sonrası ve sürüye yeni hayvan katılması öncesi hayvanlar tarafından kullanılan ahırlar, diğer bölmeler, bütün konteynırlar, ekipman ve diğer gereçler resmî veteriner hekim gözetiminde, verilen talimata uygun olarak temizlenir ve dezenfekte edilir.

b) Enfekte hayvanların, bu hayvanlardan çıkan materyallerin ya da bu hayvanlarla temas etmiş materyallerin ve maddelerin taşınmasından sonra bütün nakil araçları, konteynırlar ve ekipman temizlenir ve dezenfekte edilir. Bu hayvanların yükleme yerleri kullanım sonrası %5 fenol, yüksek konsantrasyonlu iodyen solüsyonu, glutaraldehit ve formaldehit, %1'lik sodyum hipoklorit ve benzeri dezenfektanlarla temizlenir ve dezenfekte edilir.

c) Dezenfeksiyon için Bakanlık tarafından ruhsatlandırılmış maddeler kullanılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Resmî Olarak Sığır Tüberkülozundan Arılık, Statüye İlişkin Kurallar ve Hayvan Nakilleri

Resmî olarak sığır tüberkülozundan arılık

MADDE 9- (1) Bir işletmeye aşağıdaki koşulların sağlanması durumunda ari statüsü verilebilir:

a) İşletmede son on iki ay içerisinde sığır tüberkülozu görülmemiş olması gerekir.

b) Test veya numune alma sırasında işletmede bulunan altı haftalıktan büyük sığır cinsi hayvanların, yapılacak testlerde aşağıdaki her iki koşulda negatif sonuç vermesi gerekir;

1) İlk test sığır cinsi hayvanlarda veya alınan numunelerde, pozitif çıkan son hayvan uzaklaştırıldıktan en erken altı ay sonra yapılır.

2) İkinci test birinci testten sonra en erken altı en geç on iki ay içerisinde yapılır.

c) Birinci testin veya numune alma işleminin başlangıcından sonra ya da arılık başvurusu yapan işletmede hiç hayvan bulunmaması halinde, işletmeye getirilen tüm sığır cinsi hayvanların ve üreme ürünlerinin resmî olarak tüberkülozdan ari işletmelerden gelmesi ve bu hayvanların aşağıdaki koşullardan birini sağlaması gerekir;

1) Resmî olarak tüberkülozdan ari bir bölge ya da ülkeden gelmelidir.

2) Altı haftalıktan büyük sığır cinsi hayvanların işletmeye girişlerinden önceki otuz gün içerisinde veya işletmeye girişlerinden sonra izole edilmeleri koşuluyla otuz gün içerisinde yapılan testte negatif sonuç vermesi gerekir. Hayvanların işletmeye girişlerinden sonra yapılacak test için son yapılan testin üzerinden en az kırk iki gün geçmiş olmalıdır.

Statünün sürdürülmesi

MADDE 10- (1) Bir işletme aşağıdaki koşulların sağlanması durumunda ari statüsünü sürdürür:

a) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerinde belirtilen koşulları sağlamaya devam etmesi.

b) İşletmede bulunan altı haftalıktan büyük tüm sığır cinsi hayvanların, on iki ayı geçmeyen aralıklarla yapılan rutin testte negatif sonuç vermesi.

Statünün askıya alınması ve iade edilmesi

MADDE 11- (1) Bir işletmenin arılık statüsünün askıya alınması ve sonrasında iade edilmesi aşağıdaki koşullara göre gerçekleştirilir ve askı halinin azami süresi Bakanlıkça belirlenir:

a) İşletmedeki sığır cinsi hayvanlarda yapılan testlerde ya da kesim/ölüm sonrası muayenede tüberkülozdan şüphe edilmesi durumunda, işletmenin arılık statüsü askıya alınır. Şüpheli hayvanların durumları açıklığa kavuşuncaya kadar askıda kalma hali devam eder. Şüpheli durumları netleşmeden kesilen ya da ölen hayvanlar için yapılacak incelemeler numunelerin doğrudan teşhis yöntemleriyle incelenmesini içermelidir.

b) (a) bendine göre statüsü askıya alınan bir işletmenin arılık statüsü, askıya alınma süresince 10 uncu madde gereği işletmeye getirilen hayvanlar ve üreme ürünlerinin yalnızca resmî olarak tüberkülozdan ari işletmelerden getirilmesi ile işletmede yapılan rutin testlere devam edilmesi şartlarına uyulmuş olması ve aşağıdaki koşulların sağlanması durumunda iade edilir;

1) Kesim/ölüm sonrası muayenede tüberkülozdan şüphe edilmesi durumunda, şüpheli vakanın laboratuvar testleri sonrasında tüberküloz olmadığının kanıtlanması halinde ari statüsünün askı hali yetkili birim tarafından kaldırılır.

2) Rutin test sonucunda tüberkülozdan şüphe edilmesi durumunda, şüpheli hayvanlara en az kırk iki gün sonra uygulanacak tekrar test sonucunun negatif çıkması halinde ari statüsünün askı hali yetkili birim tarafından kaldırılır.

c) Arılığın devamı ile ilgili Bakanlıkça belirlenen şartlardan bir veya birkaçının yerine getirilmemesi durumunda işletmenin arılık statüsü askıya alınır. Söz konusu gereklilikler tamamlanana kadar askıda kalma hali devam eder.

Statünün iptal edilmesi ve geri kazanılması

MADDE 12- (1) Bir işletmenin arılık statüsünün iptal edilmesi ve sonrasında geri kazanılması aşağıdaki koşullara göre gerçekleştirilir:

a) Kesim/ölüm sonrası muayenede ya da laboratuvar testleri de dâhil olmak üzere yapılan testlerde tüberküloz

tespit edilmesi durumunda, statüsü ari veya askıda olan bir işletmenin arılığı iptal edilir, hastalık çıkışı yapılır ve 7 nci madde hükümleri uygulanır. Bu şekilde statüsü iptal edilen bir işletmenin arılık statüsü hastalık sönüşünden sonra işletmede bulunan altı haftalıktan büyük sığır cinsi hayvanlara aşağıdaki koşullara göre uygulanacak son iki testte negatif sonuç alınması halinde geri kazanılır;

1) İşletmede tüberküloz tespit edilmesi sonucu iptal edilen statünün geri kazanılabilmesi için, son pozitif vaka ya da sonrasında yapılan testlerde tespit edilen son pozitif reaktör uzaklaştırıldıktan en erken altı ay sonra ilk test, birinci testten sonra en erken altı ay içerisinde de ikinci test yapılır.

2) (1) numaralı alt bende istisna olarak, rutin test sonucunda tüberküloz tespit edilmesi durumunda iptal edilen statünün geri kazanılabilmesi için işletmenin statüsünün son üç yıl içinde iptal edilmemiş olması veya enfeksiyonun tespit edilmeden önceki son on iki ay içinde işletmeye enfekte hayvan girmesinden kaynaklandığını göstermesi şartıyla son pozitif reaktör uzaklaştırıldıktan en erken altmış gün sonra ilk test, birinci testten sonra en erken iki ay içerisinde ikinci test yapılır.

b) 11 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında statünün askıya alınmasından itibaren verilen azami sürenin geçmesine rağmen belirtilen gerekliliklerin yerine getirilmemesi durumunda işletmenin arılığı iptal edilir.

Ülkesel ya da bölgesel arılık

MADDE 13- (1) Bakanlıkça ülkesel ya da bölgesel düzeyde arılık sağlanması yönünde bir karar alınması durumunda, sığırlarda tüberkülozun eradikasyonu için bir program oluşturulur. Söz konusu eradikasyon programının tamamlanması için alınacak tedbirler şunlardır:

a) Eradikasyon ve koruyucu tedbirler kapsamına alınan bölgesel ya da ulusal sığır popülasyonunun oranı, popülasyonun tamamını kapsayana kadar her yıl artırılır.

b) Yetkili birim, eradikasyon programına dâhil olan sığır sürülerinin, sağlık durumlarına göre sınıflandırıldığı resmî kayıtları oluşturur.

Arılığın ilanı

MADDE 14- (1) Ülke ya da ülkenin bir bölgesi aşağıdaki koşulların sağlanması durumunda Bakanlık tarafından resmî olarak tüberkülozdan ari olarak ilan edilebilir:

a) Son üç yılda her yıla ait tüberkülozla enfekte olduğu teyit edilen işletmelerin oranının %0,1'i geçmemiş olması ve sığır cinsi hayvan popülasyonunun en az %99,9'unu temsil eden işletmelerin en az %99,8'inin arılık statüsünü korumuş olması.

b) Sığır cinsi hayvanlarda tüberkülozun tespiti için son üç yılda aşağıdaki koşulları sağlayan bir surveyansın yürütülmüş olması;

1) Kesilen bütün sığır cinsi hayvanların resmî olarak kesim öncesi ve kesim sonrası muayeneye tabi tutulması.

2) Tüberküloz yönünden lezyonların araştırılması.

Statünün sürdürülmesi

MADDE 15- (1) Ülke ya da ülkenin bir bölgesi aşağıdaki koşulların sağlanması durumunda resmî olarak tüberkülozdan ari statüsünü sürdürebilir:

a) 14 üncü maddede belirtilen koşulların sağlanması.

b) Statünün verilmesini takip eden ilk iki yıl boyunca, sığır cinsi hayvanların tutulduğu tüm işletmelerin temsili bir örnekleme dayanan rastgele yıllık surveyansın, %95 güven aralığında aşağıdaki şartları taşıyacak şekilde gerçekleştirilmesi;

1) Sığır cinsi hayvan popülasyonunun en az %99,9'unu temsil eden işletmelerin en az %99,8'inin sığır tüberkülozundan ari olması gerekir.

2) Yıl içinde enfekte olduğu teyit edilen işletmelerin oranının %0,1'i geçmemesi gerekir.

(2) Bakanlık, ülkenin genelinde ya da bir bölgesinde rutin test sıklığında aşağıda belirtilen şekilde değişiklik yapılmasına karar verebilir:

a) Her yıl 31 Aralık tarihinde, sığır tüberkülozu tespit edilen işletmelerin yıllık oranının, belirlenen bölgedeki tüm işletmeler içerisinde son iki yıllık denetim dönemi içinde %1'den yüksek olmaması halinde, rutin sürü testlerin arasındaki süre iki yıla çıkarılabilir.

b) Her yıl 31 Aralık tarihinde, son dört yıllık denetim dönemi içinde belirlenen bölgedeki bütün işletmeler içinde, sığır tüberkülozu tespit edilen işletmelerin yıllık ortalama oranının %0,2'den yüksek olmaması halinde, rutin testler arasındaki süre üç yıla çıkarılabilir.

c) Her yıl 31 Aralık tarihinde, tüberküloz ile enfekte olduğu tespit edilen işletmelerin belirlenen bölgedeki işletme bazında ortalama yüzde oranının son altı yıllık denetim dönemi sırasında %0,1'den yüksek olmaması halinde rutin testler arasındaki süre dört yıla çıkarılabilir.

(3) Bakanlık, ülke ya da bir bölgede hastalık seviyesinin yükselmesi halinde test uygulama sıklığını artırabilir.

(4) Ülke veya bölgenin ari statüsü, tüberkülozun sığır cinsi hayvanlara bulaşmasını önlemek için etkili tedbirlerin uygulanması ve periyodik olarak değerlendirilmesi şartıyla, sığır cinsi hayvanlar dışındaki hayvan

popülasyonunda enfeksiyonun doğrulanmasından etkilenmez.

Hayvan nakilleri

MADDE 16- (1) Resmî olarak tüberkülozdan ari işletmelere yapılacak hayvan nakillerinde hayvanlar işletmeye girişlerinden sonra ana sürüye dâhil edilmeden önce en az otuz gün süreyle izole edilir ve aşağıda belirtilen testlerden negatif sonuç alınması durumunda ana sürüye dâhil edilebilir:

a) Birinci fıkraya istisna olarak, işletmeye getirilen hayvanların resmî olarak tüberkülozdan ari ülke ya da bölgeden gelmesi halinde bu hayvanlara test yapılmaz.

b) İşletmeye getirilen hayvanların resmî olarak tüberkülozdan ari işletmelerden gelmesi halinde, altı haftalıktan büyük sığır cinsi hayvanlar işletmeye girişlerinden önceki otuz gün içerisinde veya işletmeye girişlerinden sonra izole edilmeleri koşuluyla otuz gün içerisinde teste tabi tutulur.

c) İşletmeye getirilen hayvanların resmî olarak tüberkülozdan ari olmayan işletmelerden gelmesi halinde, altı haftalıktan büyük sığır cinsi hayvanlar ana sürüye dâhil edilmeden önce izole edilir ve altı ay arayla yapılacak iki teste tabi tutulur.

ç) Ari işletmelere yapılacak nakillerde hayvanlar daha düşük sağlık statüsündeki hayvanlarla temas etmemiş olmalıdır.

(2) Yetkili birim resmî olarak tüberkülozdan ari işletmelere yapılacak hayvan nakillerinde birinci fıkrada belirtilen gerekliliklere ek olarak;

a) Tüberkülozun elimine edildiği bir sürünün diğer enfeksiyon kaynaklarından yeniden enfekte olmasını önleyecek resmî kontrol tedbirlerinin alınmasını,

b) Eradikasyon programına tabi olan sürü içi ve sürüler arasındaki bütün hayvan hareketlerinin resmî denetime tabi olmasını,

c) Hayvan hareketleri kontrol tedbirlerinin, resmî olarak tüberkülozdan ari sürülere ve bu sürülerden dışarıya hayvan hareketleri için de uygulanabilmesini, temin eder.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Teşhis Yöntemleri, Veteriner Kontrol Enstitüleri ve Ulusal Referans Laboratuvarları

Teşhis yöntemleri

MADDE 17- (1) Gözetim ya da teşhis amacıyla numunelerin toplanması, teknikler ve teşhis yöntemleri ve bunların değerlendirilmesi Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı tarafından yayımlanan kriterlere uygun olmak koşuluyla Bakanlıkça belirlenir.

(2) Hastalıktan arılık statüsünün verilmesi ve sürdürülmesine yönelik aşağıdaki test yöntemlerinden hangisinin kullanılacağı Bakanlıkça belirlenir.

a) Tek intradermal tüberkülin testi.

b) Karşılaştırmalı intradermal tüberkülin testi.

c) Gama interferon testi.

(3) Test yöntemi olarak sadece gama interferon testinin belirlenmesi halinde, 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendi ve 11 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde geçen kırk iki günlük süreler dikkate alınmaz.

Veteriner kontrol enstitüleri ve ulusal referans laboratuvarlarının görevleri ve sorumlulukları

MADDE 18- (1) Bakanlıkça belirlenen veteriner kontrol enstitüleri, Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı tarafından belirlenen; teşhis yöntemleri için gerekli laboratuvar alt yapısının sağlanmasından, teşhis yöntemlerinin validasyon ve verifikasyonundan, bu testler için kullanılan biyolojik ürünlerin kriterlere uygun olarak üretiminden veya temininden sorumludur.

(2) Ulusal referans laboratuvarları Bakanlıkça belirlenen teşhis yöntemleri için diğer veteriner kontrol enstitülerinin yeterliliklerini değerlendirmekle görevlidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Düzenleme yetkisi

MADDE 19- (1) Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulanmasını sağlamak üzere düzenleyici işlemler çıkarmaya yetkilidir.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 20- (1) Bu Yönetmelik, Listelenen ve Yeni Görülmeye Başlanan Belirli Hastalıklar İçin Surveyans, Eradikasyon Programları ve Hastalıktan Arılık Kuralları ile İlgili Olarak (AB) 2016/429 Sayılı Tüzüğü Tamamlayan 17/12/2019 Tarihli ve (AB) 2020/689 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 21- (1) 2/4/2009 tarihli ve 27188 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sığır Bovine Tüberkülozu Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 22- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.